

להבין ענין שמחת תורה

L'havin Inyan Simchas Torah

FOREWORD

The moments were pregnant with expectation. The entire Lubavitch community of Crown Heights and thousands of guests from around the world were gathered in 770. Telephone connections were made with Lubavitch centers throughout the world.

But the table where the Rebbe would sit and deliver his *farbrengens* had not been set up....

In 5738 (1977), on the eve of Shemini Atzeres, in the middle of *Hakkafos*, the Rebbe had felt chest pains. Everyone was asked to leave the *shul* except for a small *minyán*. He completed the *Hakkafos*, went up to his room, and began receiving medical treatment. It was discovered that he had undergone a severe heart attack; he would undergo a second in the early hours of the following morning.

The chassidim were in utter shock throughout those two nervous days of celebration. On the one hand, Shemini Atzeres and Simchas Torah are days – indeed, *the* days – of rejoicing. On the other hand, with the Rebbe unwell, how could one genuinely rejoice?!

Towards the late afternoon on Simchas Torah, the Rebbe's secretariat notified the chassidim that after the conclusion of the holiday, the Rebbe would speak from his room. Anxiously, throughout the world, those who held the Rebbe dear gathered, awaiting his words.

Shortly after *Havdalah* was recited, the Rebbe's voice could be heard. Since the Rebbe spoke from his room and hardly any chassidim were present, his words were not preceded by a *niggun* nor were they punctuated by any *niggunim* – his entire address was delivered all at once. Nevertheless, from their content and style, the chassidim appreciated that in published form, it was appropriate to separate the Rebbe's words into a *maamar*, a formal chassidic discourse, and *sichos*, talks. His words were later transcribed submitted to the Rebbe, who edited them and assented to their formal publication. In the pages that follow, that *maamar* appears in English translation for the first time.

WHEN THE ESSENCE IS REVEALED

The *maamar* summarizes the Jews' service during the month of Tishrei, underscoring how the essential connection all Jews share with G-d is expressed by all the festivals of the month. The core of every Jew's soul is an actual part of G-d. Each of the festivals of Tishrei inspires us to draw this potential from the hidden reaches of our hearts to our conscious minds.

As a natural consequence, these festivals also emphasize the theme of *achdus*, Jewish unity. For when the essential Divine potential at the core of the Jewish soul is expressed, all divisions among Jews are erased and the essential connection we all share is highlighted.

"AND YAAKOV PROCEEDED ON HIS WAY"

Although the holidays of Tishrei raise a Jew above his ordinary level of experience, they are not intended to be insular events, spiritual peaks that remain transcendent, above connection to our everyday lives. On the contrary, a Jew's Divine service involves harnessing the essential energy generated by these festivals and drawing it down into his day-to-day reality. In simple terms, throughout the duration of the entire year, a Jew's conduct should evince the fact that he experienced an arousal of the essence of his soul during the Tishrei holidays. Even though days, weeks, and months elapse, nevertheless, the spiritual awakening of that month should not fade. but rather continue to exert its influence throughout the coming year.

(א) להבין ענין שמחת תורה, וידוע הדיוק בזה¹ מה שאופן השמחה (דשמחת תורה) הוא שלוקחים ספר תורה כפי שהיא כרוכה ומכוסה במפה. ומרקדין עמה דעם היות שבתורה כתיב כי היא חכמתכם ובינתכם גו' מ"מ אופן שמחה זו הוא לא ע"י לימוד ועיון כ"א ע"י ריקוד דוקא. שלכן השמחה דשמחת תורה היא אצל כל ישראל, גם אצל פשוטים ביותר שאין שייכים להשגה והבנה

— 1 —

להבין ענין שמחת תורה, To comprehend the theme of Simchas Torah:

וידוע הדיוק בזה מה שאופן השמחה (דשמחת תורה) הוא שלוקחים ספר תורה כפי שהיא כרוכה ומכוסה במפה There is a well-known question:¹ Why does the rejoicing (of Simchas Torah)

הוא שלוקחים ספר תורה כפי שהיא כרוכה ומכוסה במפה entail taking a Torah scroll while rolled and covered with its mantle

at which point, it is impossible to study it²

ומרקדין עמה. and dancing with it?

דעם היות שבתורה כתיב כי היא חכמתכם ובינתכם גו' Although the Torah is described with the verse,³ "It is your wisdom and your understanding," the quintessence of intellectual development,

מכל מקום אופן שמחה זו הוא לא על ידי לימוד ועיון nevertheless, on Simchas Torah the manner in which this rejoicing is experienced is not through study and analytical thought

כי אם על ידי ריקוד דוקא. but through dancing.

שלכן השמחה דשמחת תורה היא אצל כל ישראל, Therefore, the rejoicing of Simchas Torah is experienced by all Jews,

גם אצל פשוטים ביותר שאין שייכים להשגה והבנה even the simplest of folk, who share no connection to matters of comprehension and understanding.

1. See the *maamarim* entitled *BeYom HaShemini Atzeres*, 5689 and 5706; the *maamar* entitled *Etz Chayim*, 5699; the *maamar* entitled *Lehavin Inyan Simchas Torah*, 5705 and 5706.

2. This is particularly true in view of our Sages' statement (*Gittin* 60b): "Words of the Written [Law] are not permitted to be said by heart."

3. *Devarim* 4:6.

[ויתירה מזו, שבעת השמחה וריקודים דהקפות נמשכים (ווערן צוגעצויגן) גם כאלו שבשאר ימי השנה אין ניכר הקשר וההתאחדות שלהם עם [עניני] התורה, כמו שרואים במוחש]. וענין זה (שהשמחה דשמחת תורה היא בכל אחד מישראל) מתבטא גם בזה שמרקדין עם ספר תורה – תורה שבכתב דוקא, שאפילו זה שלא ידע מאי קאמר מברך ברכת התורה כשקורא בתושב"כ.⁴ ומכיון שזה מה שמברך

[Moreover, at the time of the rejoicing and dancing of the *hakafos* of Simchas Torah people who during the rest of the year evince no apparent connection to and identification with [matters] of Torah are also drawn in, as can be seen in actual fact.]

ויתירה מזו, שבעת השמחה וריקודים דהקפות נמשכים (ווערן צוגעצויגן) גם כאלו שבשאר ימי השנה אין ניכר הקשר וההתאחדות שלהם עם [עניני] התורה, כמו שרואים במוחש].

This concept (that the rejoicing of Simchas Torah relates to every Jew) is also expressed by their dancing with a Torah scroll – no one dances with a volume of *Mishnayos* or *Gemara* –

וענין זה (שהשמחה דשמחת תורה היא בכל אחד מישראל) מתבטא גם בזה שמרקדין עם ספר תורה –

i.e., specifically the Written Law, concerning which it is said that even one who does not understand what he is saying must nevertheless recite the blessings over Torah study before studying the Written Law.⁴ In contrast: "With regard to the Oral Law, if one does not understand its meaning, [his recitation of the words] is not considered study at all."⁴

תורה שבכתב דוקא, שאפילו זה שלא ידע מאי קאמר מברך ברכת התורה כשקורא בתורה שבכתב.

All Jews thus share a connection to the Written Law. On the other hand, there are those who on a conscious level do not relate to the Oral Law. This leads to a deeper point: When a connection is dependent on one's understanding, it is the person's

4. The Alter Rebbe's *Shulchan Aruch, Hilchos Talmud Torah* 2:12-13; consult the sources cited there.

ברכת התורה הוא ע"פ ציווי תורת אמת, הרי פשוט שכן היא המציאות, שגם זה שלא ידע מאי קאמר ממשיך או א"ס ועד עצמות ומהות (נותן התורה) בהתורה שלומד. גם ידועה הדיוק למה עושין שמחת תורה בשמיני עצרת (ובחול"ל ביו"ט שני דשמיני עצרת), דלכאורה הי' צ"ל בחג השבועות זמן מתן תורתנו.

mind that is involved, not his fundamental "I," who he really is. A connection that is *not* dependent on understanding, by contrast, is capable of touching his essential being.

ומכין שזה מה שמברך
ברכת התורה הוא על
פי ציווי תורת אמת.

Since the requirement to recite the blessings over Torah study is *mandated* by the Torah, which is the *Torah of truth*,

הרי פשוט שכן
היא המציאות,

it goes without saying that this reflects the true reality,

שגם זה שלא ידע מאי
קאמר ממשיך אור אין סוף

that even a person who does not understand what he is saying when studying the Torah draws down G-d's infinite light –

ועד עצמות ומהות
(נותן התורה)

– and indeed, His very Essence and Being (the Giver of the Torah)

בהתורה שלומד.

into the Torah he studies.

The expression used is *kore baTorah*, "he reads the Torah." The Hebrew word *kore* also means "call." Reading the Torah is calling to G-d – indeed, calling Him forth – and drawing down His essential light into the Torah.

גם ידוע הדיוק

There is another well-known question:⁵

למה עושין שמחת
תורה בשמיני עצרת

Why is Simchas Torah celebrated on Shemini Atzeres

(ובחולץ לארץ ביום-טוב
שני דשמיני עצרת),

(and in the Diaspora, on the second day of Shemini Atzeres)?

דלכאורה הנה צריך
להיות בחג השבעות
זמן מתן תורתנו.

It would seem that we should celebrate with the Torah on Shavuot, the festival of the Giving of the Torah.

5. Or *HaTorah, Devarim*, Vol. 4, p. 1779ff., the *maamarim* entitled *BeYom HaShemini Atzeres*, 5689 and 5706.

SUMMARY

Many of the *maamarim* concerning Simchas Torah often focus on two concepts:

- a) that the rejoicing of Simchas Torah entails celebrating with a Torah scroll while rolled up and covered with its mantle, and
- b) the reason that Simchas Torah is celebrated on Shemini Atzeres and not on Shavuos, the festival of the Giving of the Torah.

To explain the first concept: The Torah is described as "your wisdom and your understanding." Nevertheless, the manner in which this rejoicing is experienced is neither through study nor analytical thought, but specifically through *dancing*. Therefore, the rejoicing of Simchas Torah is experienced by *all* Jews, even those who are not at all able to comprehend and understand the Torah, and even those whose connection to the Torah is not apparent throughout the rest of the year.

For this reason, Simchas Torah is celebrated by dancing with a Torah scroll, i.e., the Written Law, for a Jew's connection to the Written Law is not dependent on his understanding or knowledge.

ב) וּמוֹבָא הַבִּיאור בְּזוֹהַי ע"פ מַה דְּאִיתָא בְּמִדְרָשׁ רַאוּי' הִיתָה הָעֲצֵרֶת שֶׁל חַג שְׂתֵּהָא רְחוּקָה חֲמִשִּׁים יוֹם כְּנֶגֶד הָעֲצֵרֶת שֶׁל פֶּסַח אֲלֵא עֲצֵרֶת שֶׁל חַג ע"י שֶׁהֵן יוֹצְאִין מִן הַקִּיץ לְחֹרֶף לִית בְּיוֹמֵיהּ דִּזְלוֹן וְיִיתוֹן, מִשָּׁל לְמַה"ד לְמֶלֶךְ שֶׁהָיוּ לוֹ בְּנוֹת הָרֵבָה, מִהֵן נְשׂוּאוֹת לְמִקּוֹם קְרוֹב וּמִהֵן נְשׂוּאוֹת לְמִקּוֹם רְחוֹק, יוֹם אֶחָד בָּאוּ כּוֹלֵן לְשׂאוֹל

— 2 —

וּמוֹבָא הַבִּיאור בְּזוֹהַי *Chassidus*¹ offers the following explanation to resolve the second question mentioned above

עַל פִּי מַה דְּאִיתָא בְּמִדְרָשׁ based on the *Midrash*² that states:

רַאוּיָה הִיתָה הָעֲצֵרֶת שֶׁל חַג שְׂתֵּהָא רְחוּקָה חֲמִשִּׁים יוֹם כְּנֶגֶד הָעֲצֵרֶת שֶׁל פֶּסַח “It would have been appropriate that the concluding festival of the holiday of Sukkos be removed 50 days from it like the concluding festival of Pesach (i.e., Shavuot).

אֲלֵא עֲצֵרֶת שֶׁל חַג עַל יְדֵי אֲשֶׁר הָיוּ יוֹצְאִין מִן הַקִּיץ לְחֹרֶף There is, however, a difference between these two. With regard to Shemini Atzeres, the concluding festival of the holiday of Sukkos, the Jewish people are making a transition from summer to winter, and

לִית בְּיוֹמֵיהּ דִּזְלוֹן וְיִיתוֹן, as such they do not have a sufficient number of days to go and then return,³ for the rainy season begins shortly after Sukkos.

מִשָּׁל לְמַה הִדְבָּר דּוֹמָה “To illustrate with an analogy: It is like a king who had many daughters,

מִהֵן נְשׂוּאוֹת לְמִקּוֹם קְרוֹב וּמִהֵן נְשׂוּאוֹת לְמִקּוֹם רְחוֹק, some of whom were married and lived near their father, while others were married and lived in distant places.

יוֹם אֶחָד בָּאוּ כּוֹלֵן לְשׂאוֹל שְׁלוֹם הַמֶּלֶךְ אֲבִיהֶם, One day, they all came to inquire about the welfare of their father, the king.

1. The *maamar* entitled *BeYom HaShemini Atzeres*, *loc. cit.*

2. *Shir HaShirim Rabbah* 7:2 (2).

3. I.e., to go home and return for a second festival.

שלום המלך אביהם, אמר המלך אלו שנשואות במקום קרוב אית בעונתן למיזל ולמית, ואילין שנשואות במקום רחוק לית בעונתן למיזל ולמית, עד דאינון כולן אצלי הכא נעביד כולן חד יו"ט ונחדי עמן, כך עצרת של פסח עד דאינון נפקין מחורף לקיץ אמר הקב"ה אית ביומא למיזל ולמית, אבל עצרת של חג ע"י שהן יוצאין מהקיץ לחורף כו' אמר הקב"ה לית ביומא למיזל ולמית אלא עד דאינון הכא נעביד כולן חד יו"ט ונחדי. וזהו מה שעושין שמחת תורה בשמיני עצרת, כי ה"יום אחד" שבו באים כל הבנות

אָמַר הַמֶּלֶךְ אֱלוֹ שְׁנֵשׂוּאוֹת
בְּמָקוֹם קָרוֹב אֵית
בְּעוֹנְתָן לְמִיזֵל וּלְמִיתִי,
The king said: 'Those of my daughters who are
married and live nearby have ample opportunity
to go and return;

וְאֵילִין שְׁנֵשׂוּאוֹת בְּמָקוֹם
רְחוֹק לִית בְּעוֹנְתָן
לְמִיזֵל וּלְמִיתִי,
those who are married and live far away don't
have the opportunity to go and return soon.

עַד דְּאֵינוֹן כְּלָן אֶצְלִי
הֶכָּא נְעַבִּיד כְּלָן חַד
יוֹם-טוֹב וְנַחְדֵי עִמָּן,
Now, while they are all still with me here, let us
all make a festival of one day and rejoice together
with them.'

כְּךָ עֲצָרַת שֶׁל פֶּסַח עַד
דְּאֵינוֹן נִפְקִין מַחֲרָף
לְקִיץ אָמַר הַקַּב"ה אֵית
בְּיוֹמָא לְמִיזֵל וּלְמִיתִי,
Similarly, in the analogue: With regard to the fes-
tival following Pesach, when the Jews are making
the transition from winter to summer, the Holy
One, blessed be He, said, "They have sufficient
opportunity to go and return.'

אָבֵל עֲצָרַת שֶׁל חַג
עַל יְדֵי שֶׁהֵן יוֹצְאִין
מִחֲרָף לְחֲרָף כו'
However, with regard to the festival following
Sukkos, since they are making the transition
from summer to winter,

אָמַר הַקַּב"ה לִית
בְּיוֹמָא לְמִיזֵל וּלְמִיתִי
the Holy One, blessed be He, says, 'they do not
have a sufficient number of days to go and return.'

אֱלָא עַד דְּאֵינוֹן הֶכָּא נְעַבִּיד
כְּלָן חַד יוֹם-טוֹב וְנַחְדֵי.
As such, 'While they are still here, let us all make
a festival of one day and rejoice.'

וְזֵהוּ מַה שְּׁעוֹשִׁין שְׁמַחַת
תּוֹרָה בְּשִׁמְיַנִּי עֲצָרַת,
This explains why Simchas Torah is celebrated
on Shemini Atzeres.

כִּי ה"יום אחד" שְׁבוּ
בְּאֵים כָּל הַבָּנוֹת
For the "one day" when all the "daughters" come

[בנות ציון וירושלים, היינו נשמות ישראל] לשאול שלום המלך אביהם קאי על יום הכפורים, ולאח"ז אומר נעביד כולן חד יו"ט ונחדי, הואט שמחת תורה (שנקבע בשמיני עצרת), "חד יו"ט" בדוגמת ה"יום אחד" דיום הכפורים.

[בנות ציון וירושלים, היינו נשמות ישראל] [i.e., the daughters of Zion and Jerusalem, the souls of the Jewish people⁴]

לשאול שלום המלך אביהם to inquire as to the welfare of their Father, the King,

קאי על יום הכפורים, refers to Yom Kippur.⁵

ולאחרי זה אומר נעביד כלן חד יום-טוב ונחדי, Afterwards, the King says, "Let us all make a festival of one day and rejoice together";⁴

הוא שמחת תורה, this refers to Simchas Torah,

(שנקבע בשמיני עצרת), (which was ordained by our Sages to be celebrated on Shemini Atzeres),

שהוא "חד יום-טוב" and is referred to as "one festival," similar to the
בדגמת ה"יום אחד" "one festival" of Yom Kippur.
דיום הכפורים.

As will presently be explained, Yom Kippur and Simchas Torah share a commonality in that they both express the essential dimension of the Jewish soul. Therefore, "all the daughters," the entire Jewish people, are aroused on those days.

SUMMARY

The *Midrash* explains the reason that Shemini Atzeres is celebrated directly after Sukkos (in contrast to Shavuos, which is celebrated 50 days after Pesach) with an analogy of a king, whose daughters all come from far and near to visit their father on one day, which refers to Yom Kippur. In appreciation of their visit, the king decides to establish one day of celebration – Simchas Torah – to rejoice together with them.

4. *Likkutei Torah, Shir HaShirim*, p. 6c, 22b; *Or HaTorah, Shir HaShirim*. p. 89ff.

5. See the *maamar* entitled *BaYom HaShemini*, 5689, and the *maamar* entitled *Lehavin Inyan SimchasTorah*, 5706.

ג) ויובן זה ע"פ מה שנת"ל (ד"ה בסוכות תשבו) שכל המועדים דחודש תשרי הם בבחי' של אחת. דהנה על ראש השנה ארז"ל מצות היום בשופרא. היינו, דזה מה שהיום דראש השנה הוא חלוק משאר המועדים הוא במצוה אחת

— 3 —

This section further develops the concept introduced in the previous section: that on “one day” – Yom Kippur, “all the daughters” – all the Jewish souls, “come to inquire about the welfare of their Father, the King.” Afterwards, the King ordains that “one festival” – Simchas Torah – be established, to celebrate together with them.

ויובן זה על פי מה שנתבאר לעיל (ד"ה בסוכות תשבו) **This concept can be better understood based on the explanations (appearing in the *maamar* entitled *BeSukkos Teishvu*):¹**

שכל המועדים דחדש תשרי הם בבחינה של אחת. **that not only Yom Kippur and Simchas Torah, but *all* the festivals of the month of Tishrei, reflect the level of *achas*, the unique core of the Jewish soul that is one with G-d.**

Although the Hebrew word *achas* is translated literally as “one,” the intent in this context is not the first in a numerical sequence; rather, it refers to a singular uniqueness and oneness for which there are no appropriate terms. In describing G-d as “one,” the intent is not merely that He is the *one and only* G-d, but rather that He is unique and distinct, an entirely different type of being than all other existence.

Similarly, such a dimension of oneness is vested in the soul of each and every Jew. All the festivals of Tishrei highlight this dimension and bring it to the fore.

דהנה על ראש השנה אמרו רבותינו ז"ל מצות היום בשופר. **To explain: With regard to Rosh HaShanah, our Sages state:² “The *mitzvah* of the day is performed with the *shofar*.”**

הינו, דזה מה שהיום דראש השנה הוא חלוק משאר המועדים הוא במצוה אחת **The intent is that Rosh HaShanah is distinct from the other festivals because of this one *mitzvah*,**

1. The *maamar* entitled *BeSukkos Teishvu*, 5738 (*Toras Menachem, Sefer HaMaamarim Melukat*, Vol. 1, p. 134ff.).

2. *Rosh HaShanah* 26b.

(אייך און איינציקע מצוה), מצות שופר. ובמצוה זו גופא כותב הרמב"ם שהיא גזירת הכתוב³ למעלה מטעם. דהגם שהמצוה דשופר גם מרמזת על ענינים הכי נעלים בענין התשובה (כמו שממשיך הרמב"ם רמז יש בדבר כו')⁴ מ"מ ענינה הוא גזירת הכתוב למעלה מטעם. ועד"ז הוא גם בנוגע ליום הכפורים [סיום העשרת ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים], שהיא בחי' אחת דכל הג' בחי' דעולם

(אייך און איינציקע מצוה), (i.e., a singular and unique *mitzvah*),

מצות שופר. *the mitzvah of shofar.*

וּבְמִצְוָה זו גּוֹפֵא
כּוֹתֵב הַרְמַב"ם שֶׁהִיא
גְזִירַת הַכְּתוּב

And with regard to this very *mitzvah* that *Rambam* states,³ "It is "a Scriptural decree,"

לְמַעַלָּה מֵטַעַם. a Divine command that **transcends reason** and intellect and reflects the essential G-dly core of the soul.

דְּהֵגַם שֶׁהַמִּצְוָה דְּשׁוֹפָר
גַּם מְרַמֶּזֶת עַל עֲנִינִים הַכִּי
נִעְלִים בְּעֵינֵי הַתְּשׁוּבָה

True, the *mitzvah* of *shofar* also alludes to the loftiest rungs of the service of *teshuvah*,

(כְּמוֹ שֶׁמִּמְשִׁיךְ הַרְמַב"ם
רְמֵז יֵשׁ בְּדָבָר כו') (as *Rambam* continues:³ "It contains an allusion...") Thus, it also possesses a dimension that relates to intellect.

מִכָּל-מְקוֹם עֲנִינָה
הוּא גְזִירַת הַכְּתוּב
לְמַעַלָּה מֵטַעַם. Nevertheless, its *primary* dimension is that it is a Scriptural decree that transcends intellect.

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא גַם
בְּנוֹגֵעַ לְיוֹם הַכְּפּוּרִים

Similarly, Yom Kippur,

[סִיּוּם הַעֲשָׂרַת יָמִים שְׁבִיין
רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכְּפּוּרִים], [the conclusion of the Ten Days of *Teshuvah* between Rosh HaShanah and Yom Kippur,]⁴

3. *Hilchos Teshuvah* 3:4.

4. Since both the beginning and conclusion of these ten days are characterized by this essential oneness, all the intervening days share a connection to this dimension.

שנה נפש. שהעבודה המיוחדת דיום הכפורים היא בקודש הקדשים בחי' אחת דעולם (מקום), ביום דיום הכפורים שנקרא בשם אחת בשנה, י" בחי' אחת דשנה (זמן),

שְׁהִיא בְּחִינַת אַחַת דְּכָל הַג' embodies the aspect of “oneness” in the three aspects of *olam* (space),⁵ *shanah* (time),⁶ and *nefesh* (soul).

Sefer Yetzirah explains that all existence comprises three dimensions: *olam*, *shanah*, and *nefesh*. Yom Kippur represents the quintessence of each of these three dimensions:

שְׁהַעֲבֹדָה הַמְיֻחָדֶת The unique Divine service of Yom Kippur was
 דְּיוֹם הַכְּפוּרִים הִיא performed in the Holy of Holies,
 בְּקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים

בְּחִינַת אַחַת דְּעוֹלָם (מְקוֹם), the dimension of *achas*, oneness, in space,

The Holy of Holies embodied the ultimate fusion of finiteness and infinity, as our Sages comment:⁷ “The place where the Ark was situated did not take up any space.” Now, precise measure was of utmost significance in the *Beis HaMikdash*. There were ten cubits from the eastern wall of the Holy of Holies to the eastern side of the ark, and ten cubits from its western wall to the western side of the ark; the ark itself was a cubit-and-a-half wide. Yet the width of the entire chamber was only 20 cubits! Despite the fact that the ark measured 2.5 by 1.5 cubits, it did not take up any space; it revealed a dimension of infinity within the finite dimensions of this world.

בְּיוֹם דְּיוֹם הַכְּפוּרִים שְׁנִקְרָא on the day of Yom Kippur, which the Torah⁸ refers
 בְּשָׁם אַחַת בְּשָׁנָה, to as *achas beshanah*, “once a year,”

בְּחִינַת אַחַת דְּשָׁנָה (זְמַן), the dimension of *achas*, oneness, in time.

Our Sages⁹ explain that evil wields no power on Yom Kippur. The numerical value of the letters constituting the Hebrew word *HaSatan* (השטן), the name of the angel of evil, is 364. There are 365 days in the year. By nature, the limitations of this world

5. Literally, “world.”

6. Literally, “year.”

7. *Yoma* 21a.

8. *Vayikra* 16:34.

9. *Yoma* 20a.

ונעשית ע"י כה"ג [אלא שהכה"ג עושה זה בתור שלוחם של כל ישראל] דכתיב
 ב' ויבדל אהרן להקדישו קודש קדשים, בחי' אחת דנפש. ועד"ז הוא גם בנוגע
 לסוכות, שבענין הסוכה [שמצות ישיבה בסוכה היא במשך כל שבעת ימי הסוכות,
 מרגע הראשון שבהתחלתם] מודגש ענין האחדות (בחי' אחת) דכל ישראל כמרוז"ל¹⁰

empower the Satan. However, on one day every year, Yom Kippur, the Satan wields no power, because Yom Kippur is above the ordinary structure of time.

וְנַעֲשִׂיתָ עַל יְדֵי פָּהֵן גָּדוֹל And this service was performed by the *Kohen Gadol*, the High Priest,

[אֵלָא שֶׁהַפָּהֵן הַגָּדוֹל] [it is only that the *Kohen Gadol* acted as the agent
 עוֹשֶׂה זֶה בְּתוֹר שְׁלוֹחָם of the entire Jewish people,
 שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל]

דְּכָתִיב בִּיהַ וַיִּבְדֵּל אֶהֱרֹן about whom it is written:¹⁰ “And He distinguished
 לְהַקְדִּישׁוּ קוֹדֵשׁ קִדְשִׁים, Aharon, to sanctify him as most holy,”

בְּחֵינַת אַחַת דְּנַפְשׁ. representing the dimension of *achas*, “oneness,”
 in soul. The *Kohen Gadol* was not merely holier and
 elevated above the other priests; he was in a different
 category entirely.

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא גַם Similar concepts apply with regard to the festival
 בְּנוֹגַע לְסֻכּוֹת, of Sukkos.

שְׁבַעֲנֵינָן הַסֻּכָּה [שְׁמִצְוַת] The *sukkah* [– the *mitzvah* of dwelling in the
 יְשִׁיבָה בַּסֻּכָּה *sukkah* defines the theme of the entire festival, as
 reflected in the fact that it

הִיא בְּמִשְׁךָ כָּל שִׁבְעַת is to be fulfilled throughout all seven days of
 יְמֵי הַסֻּכּוֹת, Sukkos,

מֵרֵגַע הָרִאשׁוֹן שֶׁבְּהִתְחַלְתָּם] from the first moment the festival begins –]

מְדַגֵּשׁ עֲנִינָן הָאֲחָדוּת emphasizing the concept of *achdus*, unity (the
 [בְּחֵינַת אַחַת) דְּכָל יִשְׂרָאֵל dimension of *achas*) that encompasses the entire
 Jewish people,

ראוים כל ישראל לישב בסוכה אחת. וכמו"כ הוא גם במצות נטילת ד' מינים [שענינה הוא להמשיך המקיף (דסוכה אחת) בפנימיותו], שבכל אחד מד' מינים אלו ניכר ומודגש ענין האחדות, ובפרט באתרוג, שבו מודגש ענין האחדות עוד יותר

כְּמֵאֶמֶר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל as our Sages state:¹¹ "All the Jewish people are
 רְאוּיִם לְיִשְׁבֵי כָּל יִשְׂרָאֵל worthy of dwelling in one *sukkah*."
 לְיִשְׁבֵי בְּסֻכָּה אַחַת.

The oneness of the Jewish people reflected by the *sukkah* is an expression of the essential dimension described above. Since the *sukkah* reveals a light that transcends the natural dimensions of existence, it is capable of uniting the entire Jewish people, disparate though they may be.

וְכֵמוֹ כֵּן הוּא גַם בְּמִצְוֹת Similar concepts apply with regard to the *mitz-*
 נְטִילַת ד' מִינִים vah of taking the four species

[שְׁעֵנֶינָהּ הוּא לְהַמְשִׁיךְ] [whose spiritual theme is to draw down the
 הַמְקִיף (דְּסֻכָּה אַחַת) encompassing light (of "one *sukkah*") and inter-
 בְּפִנְיָמִיּוּת, nalize it.]¹²

For this reason, according to *Kabbalah*, the *mitzvah* of taking the four species should be performed in the *sukkah*.

שֶׁכָּל אֶחָד מִד' מִינִים אֵלוֹ Each of the four species reflects and emphasizes
 נִכְר וּמְדֻגָּשׁ עֲנִינֵן הָאֶחָדוּת, the concept of *achdus*, unity.

Our Sages¹³ stipulate that a *lulav* may be used for the *mitzvah* only if its leaves are bound together. The only species of myrtle that may be used for the *mitzvah* is one that which has successive rows of three leaves each. In each row, the three leaves must be level with each other, with no leaf significantly higher or lower than another.¹⁴ The species of willow used also expresses the concept of unity, since it grows in clusters.¹⁵

וּבִפְרָט בְּאֶתְרוֹג, In particular, this is true with regard to the *esrog*,
 שְׁבוֹ מְדֻגָּשׁ עֲנִינֵן in which the theme of unity is emphasized to an
 הָאֶחָדוּת עוֹד יוֹתֵר even greater degree.

11. *Sukkah* 27b.

12. *Siddur im Dach*, p. 265a; the series of *maamarim* entitled *Yom-Tov shel Rosh HaShanah*, 5666, p. 32, et al.

13. *Sukkah* 32a.

14. *Ibid.* 32b.

15. *Shabbos* 20a. See also the series of discourses entitled *VeKachah* 5637, ch. 87.

[שלכן בסדר הד' מינים שבכתוב" (שגם סדר בתורה הוא תורה) ההתחלה היא מאתרוג פרי עץ הדר], דזה מה שאתרוג נקרא בכתוב בשם פרי עץ הדר הוא לפי שדר באילנו משנה לשנה¹⁶, היינו שהוא סובל את שינויי ד' האוירים שבמשך השנה, ועד אשר (לא רק שהוא סובל את כל האוירים אלא) הוא גדל מהם. ומענין האחדות

[שְׁלֹכֵן בְּסֵדֶר הַד' מִיָּנִים שֶׁבְּכָתוּב] [For this reason, in the order of the four species mentioned in the Torah,¹⁶

(הַיָּגֵם סֵדֶר בְּתוֹרָה) (for the order in which the Torah mentions concepts is also an element of the Torah, indicating sequence and priority)

הַהֲתַחֲלָה הִיא מְאֹתְרוֹג פְּרֵי עֵץ הַדֶּר,] the first of the four species mentioned is the *esrog*, “the fruit of a beautiful tree”].¹⁴

דְּזֶה מֵה שֶׁאֲתְרוֹג נִקְרָא בְּכָתוּב בְּשֵׁם פְּרֵי עֵץ הַדֶּר The reason that the Torah describes an *esrog* in this manner (using the term הדר) is to allude to the concept that

הוּא לְפִי שְׁדֶר בְּאֵילָנוּ מִשְׁנָה לְשָׁנָה, it abides on its tree perennially, from one year to the next.¹⁷

הֵינּוּ שְׁהוּא סוֹבֵל אֶת שְׁנוּיֵי ד' הָאוֹוִירִים שֶׁבְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה, An *esrog* tolerates the climatic fluctuations of all four seasons of the year.

Generally, fruits are able to grow in one only climate. Hence, the variation in the seasons determine the growing season of the different species. The *esrog* is unique in that its growth is not harmed by these climactic changes.

וְעַד אֲשֶׁר (לֹא רַק שְׁהוּא סוֹבֵל אֶת כָּל הָאוֹוִירִים אֲלָא) (Indeed, not only does it *tolerate* all these climactic fluctuations;) it actually *thrives* due to them.

This reflects a unique dimension of *achdus*. The fact that *the esrog* develops and even thrives from all these diverse climactic influences demonstrates that it is not solely defined by any particular one of them, and is therefore capable of uniting them all.

16. Vayikra 23:40.

17. Sukkah 35a.

שבאתרוג נמשך גם זה בשאר הג' מינים, שלכן הענין דהדר שבג' המינים למדים מאתרוג¹⁷. ונוסף לזה שכל אחד מהד' מינים מורה על ענין האחדות, הנה המצוה בנטילת ד' מינים היא לאחד את כל ד' המינים, שמורים על ד' הסוגים שבבנ"י,

The unity embodied in the *esrog* serves as the source from which unity is drawn down into the other three species.
 ומענין האחדות
 שבאתרוג נמשך גם זה
 בשאר הג' מינים,

Therefore, the requirement that the other three species also be “beautiful” – *hadar* – is derived from the *esrog*.¹⁸
 שלכן הענין דהדר שבג'
 המינים למדים מאתרוג.

Although our Sages are referring to the quality of *hadar*, beauty, in a simple, physical sense, from the explanation that *hadar* refers to the concept of unity in that the *esrog* grows and thrives from these seasonal fluctuations, it can also be understood that the *hadar*, “beauty” of the *esrog* results from combining these variations, i.e., it is a reflection of the essential unity it manifests.

When the Torah derives one concept from another, it indicates that the former is the source for the latter. Thus, the fact that our Sages derived the requirement that the other three species also be *hadar*, “beautiful” from the *esrog* indicates that the dimension of unity – which is the source for the *esrog*'s beauty – that exists in the other species also derives from the *esrog*.

In addition to the fact that each of the four species individually reflects the concept of unity, as explained above,
 ונוסף לזה שכל אחד
 מהד' מינים מורה
 על ענין האחדות,

the *mitzvah* of taking the four species is to bring together all four species,
 הנה המצוה בנטילת
 ד' מינים היא לאחד
 את כל ד' המינים,

which as the *Midrash* relates¹⁹ alludes to the four categories of Jews:
 שמורים על ד' הסוגים
 שבבני ישראל,

The *esrog* represents a Jew who is distinguished by excellence in both Torah study and the fulfillment of *mitzvos*; the *lulav*, one who is distinguished by excellence in Torah study but not in the fulfillment of *mitzvos*; the myrtle, one who is distin-

18. *Sukkah* 31a; the Alter Rebbe's *Shulchan Aruch*, sec. 645:2.

19. *Vayikra Rabbah* 30:12.

שיהי' וייעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם.

guished by excellence in the fulfillment of *mitzvos* but not in Torah study; and the willow, one who is not distinguished in either of these fields.

The point of this *mitzvah* is to unify all four categories of Jews

שְׂיִהְיֶה וַיַּעֲשׂוּ כֻלָּם that “they all bond as one company to carry out
אֶגְוֹדָה אֶחָת לַעֲשׂוֹת Your will with a perfect heart.”²⁰
רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שְׁלָם.

SUMMARY

All the festivals of the month of Tishrei reflect the level of *achas*, the unique core of the Jewish soul that is one with G-d. Thus, Rosh HaShanah is distinguished by the *mitzvah* of *shofar*, “a Scriptural decree” transcending the intellect. Yom Kippur is a singularly unique day, distinguished by the High Priest’s entry into the Holy of Holies. Similarly, Sukkos is characterized by *achdus*, unity, as reflected by our Sages’ statement: “All the Jewish people are worthy of dwelling in one *sukkah*.” This theme is also reflected by the *mitzvah* of the four species: each individual species, beginning with the *esrog*, points to this quality and it is further emphasized by the *mitzvah* as a whole, which signifies bringing together all the different types of Jews together in unity.

20. The High Holiday liturgy.

ד) וְהִנֵּה בְּכַדֵּי שְׂיוּכָל לֵהוּיֹת הַהִתְאַחֲדוֹת הָאֲמִיתִית (ובת קיימא) שֶׁל כָּל הַדְּרוֹת סוּגִים דִּישְׂרָאֵל, הוּא עֲ"י הַתְּשׁוּבָה. דִּהְנֵה עֲנִין הַתְּשׁוּבָה הוּא לְמַעַלָּה מִהַתְּחַלְקוֹת, שְׁלֹכֵן הִיא בְּשַׁעֲתָא חֲדָא וּבְרַגְעָא חֲדָא דְזֵהוּ הַפְּרֻשׁ שְׁבִין לִוְחוֹת

— 4 —

וְהִנֵּה בְּכַדֵּי שְׂיוּכָל לֵהוּיֹת
הַהִתְאַחֲדוֹת הָאֲמִיתִית

(ובת קיימא) (and lasting unity) to be forged

שֶׁל כָּל הַדְּרוֹת סוּגִים דִּישְׂרָאֵל, among the four categories of Jews,

These two concepts – true unity and lasting unity – are interdependent. For unity to be lasting, it must be true, i.e., it must reflect an essential factor common to all those brought together. Unity that comes as a result of an external factor is dependent upon that factor; when that external factor is absent, the unity will also come to an end.

הוּא עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה. **it must be engendered by *teshuvah*.** *Teshuvah* means “return,”¹ i.e., the soul’s return to its essential G-dly core.

דִּהְנֵה עֲנִין הַתְּשׁוּבָה הוּא
לְמַעַלָּה מִהַתְּחַלְקוֹת,

Every Jew shares the same essential G-dly core, every Jewish soul is “an actual part of G-d from Above.”² As a result, *teshuvah* erases all divisions among Jews and generates unity.

שְׁלֹכֵן הִיא בְּשַׁעֲתָא
חֲדָא וּבְרַגְעָא חֲדָא. **Therefore, it occurs “in one instant and in one moment,”**³

i.e., *teshuvah* is essentially above time, making possible the expression of a Jew’s inner G-dly core, which transcends the limits of this world, including the limits of time and space. Nevertheless, since a Jew lives in this world, within the limits of time and space, *teshuvah* also takes a measure of time. However, inasmuch as it expresses a Jew’s essential G-dly core, it is not defined by the ordinary structures

1. See *Likkutei Sichos*, Vol. II, Shabbos Shuvah (adapted in *Timeless Patterns in Time*, Vol. 1 p. 33).

2. *Tanya*, ch. 2.

3. *Zohar*, Vol. I, p. 129a.

הראשונות (ענין התורה מצ"ע) ללוחות השניות (ענין תורה ע"י תשובה), שבכדי לקבל לוח"ר הי' משה בהר ארבעים יום, נוסף על ההכנה דשבעה שבועות תספור לך שהי' לפני"זכב, משא"כ בלוחות השניות, הרי הארבעים יום שהי' משה בהר הוא

of time. Thus, it is not quantified in hours and minutes, but instead, can occur in but one instant and moment.

דְּזוּהוּ הַהֶפְרֵשׁ שְׁבִיין This constitutes the difference between the First
לַחֹת הָרְאשׁוֹנוֹת (עֲנִינֵן Tablets (which reflect the Torah as it exists in its
הַתּוֹרָה מִצֵּד עֲצָמָה) own right)
לַלְחֹת הַשְּׁנִיּוֹת (עֲנִינֵן and the Second Tablets (which reflect the Torah
תּוֹרָה עַל יְדֵי תְּשׁוּבָה), as it is motivated by *teshuvah*).

This is the reason that the Second Tablets were given on Yom Kippur, the day of *teshuvah* and forgiveness.

שְׁבַכְדִּי לְקַבֵּל לְחֹת In order to receive the First Tablets, Moshe
הָרְאשׁוֹנוֹת הָיָה מְשֶׁה remained on Mount Sinai for 40 days.
בְּהַר אֲרָבְעִים יוֹם,
נוֹסֵף עַל הַהֶכְנָה דְּשִׁבְעָה Moreover, this was preceded by the seven-week
שְׁבוּעוֹת תְּסַפֵּר לָךְ preparatory period of *Sefiras HaOmer*, the Counting
שֶׁהָיָה לְפָנֵי זֶה. of the *Omer*, as it is written:⁴ “You shall count for
yourselves seven weeks.”

True, the *mitzvah* of counting the *Omer* was given at Mount Sinai when the entire Torah was given. Nevertheless, as *Ran* writes in his gloss at the end of Tractate *Pesachim*, the seven-week period from the Exodus until the Giving of the Torah is the source of the *mitzvah* “You shall count for yourselves seven weeks.” As the *Zohar* states,⁵ after the Exodus from Egypt it was necessary that there be seven weeks of preparatory service before the Giving of the Torah. Since the Torah was given within the structures of this world, i.e., time and space, its transmission also involved time.

מֵה שְׂאִינֵן בְּן בְּלַחֹת In contrast, giving the Second Tablets did not
הַשְּׁנִיּוֹת, involve a protracted period of time. True, Moshe also
remained on Mount Sinai for 40 days before receiving
the Second Tablets. However,

4. *Devarim* 16:9.

5. *Zohar*, Vol. III, p. 97b.

(בעיקר) בכדי לפעול שיתרצה הקב"ה לישראל בשמחה ובלב שלם⁶, ולאח"ז ניתנו הלוחות בשעתא חדא. והנה ענין זה [מה שהתשובה היא בשעתא חדא וברגע חדא] מדגיש שענין התשובה הוא למעלה מכל מדידה והגבלה⁷, מפני שתשובה אמיתית מגעת (דערנעמט) בפנימיות ועצמות הנפש, שבחינה זו היא למעלה מהתחלקות,

הַרִי הָאֲרַבְעִים יוֹם שְׁהָיָה מֹשֶׁה בְּהַר הוּא the purpose of the 40 days during which Moshe remained on the mountain was

(בְּעֵקֶר) בְּכַדֵּי לְפַעַל שְׁיִתְרַצֶּה הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה וּבְלֵב שְׁלֵם, (primarily) so that Moshe could motivate the Holy One, blessed be He, to be reconciled with the Jewish people joyously and wholeheartedly.⁶

וְלֵאחֲרָיִךְ זֶה נִתְּנָנוּ הַלְּחוֹת בְּשַׁעֲתָא חֲדָא. Afterwards, i.e., after Moshe accomplished that reconciliation, the Second Tablets were given in one instant.

For the Second Tablets reflected the Torah as it is connected with *teshuvah*, which transcends the limits of this material world.

וְהִנֵּה עֲנִיֵן זֶה [מֵה] שְׁהִתְשׁוּבָה הִיא בְּשַׁעֲתָא חֲדָא וּבְרֵגַע חֲדָא This concept [- that *teshuvah* occurs in one instant and in one moment -]

מְדַגֵּישׁ שְׁעֲנֵיֵן הַתְּשׁוּבָה הוּא לְמַעְלָה מִכָּל מְדִידָה וְהַגְּבָלָה, emphasizes that *teshuvah* transcends all limits and boundaries.⁷

מִפְּנֵי שֶׁתְּשׁוּבָה אֱמֵתִית מְגַעֵת (דְּעֵרְנֵעַמֵט) בְּפִנְיִמְיוֹת וְעֲצָמוֹת הַנֶּפֶשׁ, For true *teshuvah* reaches (and encompasses) the innermost dimension and very essence of the soul,

שְׁבְּחִינָהּ זֶה הִיא לְמַעְלָה מֵהַתְּחַלְקוֹת, a dimension that transcends the limits of this world and which is therefore above any division,

6. Rashi, Shmos 33:11.

7. Likkutei Torah, Devarim, p. 65a.

בחי' אחת (בשעתא חדא וברגע חדא) דנפש. וזהו מה שע"י התשובה נעשה ההתאחדות של כל הסוגים דישראל, מראשיכם שבטיכם עד חוטב עצים ושואב מימך, ובאופן דאתם נצבים כולכם גו', נצבים מלשון⁸ נצב מלך⁹ שישראל נעשים

בחינת אַחַת the aspect of *achas*, oneness, described above in sec. 3,

(בְּשֵׁעַתָּא חֲדָא וּבְרֵגַע חֲדָא) (and which hence occurs **in one instant and in one moment**),

דְּנַפְשׁ. within the soul.

וְזֶהוּ מַה שְּׁעַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה נְעֻשָׂה הֵהֱתַאחְדוּת שֶׁל כָּל הַסּוּגִים דִּישְׂרָאֵל, On this basis, it is understood that through *teshuvah*, unity is forged among all the diverse categories of Jews, to borrow the wording of the verse,⁸

מְרֵאשִׁיכֶם וּשְׁבִטֵיכֶם עַד חוֹטֵב עֵצִים וְשׁוֹאֵב מִמֶּיךָ, “from the heads of your tribes... up to and including your wood-hewers and your water-drawers,” comprising all ten categories of Jews⁹ mentioned in the above verse.

וּבְאִפְנֵי דְאַתֶּם נִצָּבִים Moreover, the unity forged from these categories of Jews is of an essential nature, as reflected in the beginning of the verse⁷ “**You are all standing firmly...**”

Since the verse continues and enumerates all ten categories, why does it begin with “You are *all*”? Because it highlights the essential core of the soul, which all Jews possess equally.

When that level is tapped, the Jews

נִצָּבִים מִלְּשׁוֹן נִצָּב מֶלֶךְ, “stand firm.”

Moreover, as the term נצבים implies, their firm stance reflects a strength that transcends the limits of this world. Thus, we find the wording¹⁰ “the deputy (נצב) of the king,” i.e., the Jews stand firm with the strength of a king.¹¹

8. *Devarim* 29:9-10.

9. Which reflect the ten *Sefiros* Above.

10. *I Melachim* 22:48.

11. *Or HaTorah, Devarim*, Vol. 3, p. 1201.

מלכים און בעלי בתים על כל המציאות דעולם, מתחיל מזה שהם נכתבים ונחתמים בכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה למטה מעשרה טפחים גם בענינים הגשמיים, מכיון שמצד בחי' זו אין שייך לחלק בין רוחניות לגשמיות ובין מעלה למטה, און דאָס נעמט דורך את כל סדר ההשתלשלות וגם מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות.

וזהו ענין יום אחד באו כולן לשאול שלום המלך אביהם כו' נעביד כולן חד יו"ט ונחדי

שִׁישְׁרָאֵל נַעֲשִׂים מְלָכִים
און בְּעָלֵי בָתִּים עַל כָּל
הַמְּצִיאוֹת דְּעוֹלָם,

The Jewish people become kings and masters over the entire existence of the world.

מִתְחִיל מִזֶּה שֶׁהֵם נִכְתָּבִים
וְנִחְתָּמִים בְּכִתְיָהּ וְחִתְיָמָהּ
טוֹבָה לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה
בְּטוֹב הַנֶּרְאָה וְהַנִּגְלָה
לְמִטָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים

This begins with their being inscribed and sealed for a good and sweet year, with revealed and apparent good, not only in the spiritual sense, but within ten handbreadths of the earth, i.e.,

גַּם בְּעִנְיָנִים הַגְּשָׁמִיִּים,

in material matters, as well. The blessings also encompass the material

מִכְיוֹן שֶׁמִּצַּד בְּחִינָה
זוֹ אֵין שִׁיךְ לְחֵלֶק בֵּין
רוּחָנִיּוֹת לְגִשְׁמִיּוֹת

because, when this essential level is tapped, there is no distinction between the spiritual and the material,

וּבֵין מַעְלָה לְמִטָּה,

nor between what is above, in the spiritual realms, and what is below, on this material plane.

און דאָס נַעֲמֵט דוּרְךָ אֵת
כָּל סֵדֶר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת

For this rung encompasses the entire Spiritual Cosmos,

וְגַם מֵה שֶׁלְּמַעְלָה
מִסֵּדֶר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת.

and, indeed includes even the levels above the Spiritual Cosmos.

וְזֶהוּ עֲנִין יוֹם אֶחָד
בְּאוֹ כָּלָן לְשִׂאוֹל שְׁלוֹם
הַמֶּלֶךְ אֲבִיהֶם כו'

On this basis, we can understand the *Midrashic* passage quoted previously: One day, all the daughters came to inquire about the welfare of their father, the king.

נַעֲבִיד כָּלָן חֵד יוֹם-
טוֹב וְנִחְדִי עִמָּן,

In response, the king said: "Let us all make a festival of one day and I will rejoice with them."

עמן, יום אחד (שבו באו כולן לשאול שלום המלך אביהם) הוא יום הכפורים, אחת דשנה (וגם אחת דעולם ודנפש), ומזה נמשך אח"כ נעביד כולן חד יו"ט כו' שקאי על שמחת תורה, שהוא ג"כ יום אחד (חד יו"ט), בחי' אחת.

יום אָחַד (שְׁבוּ בָּאוּ כָּלן לְשִׂאוּל שְׁלוֹם הַמֶּלֶךְ אַבְיָהֶם) הוא יום הַכְּפָרִים, The “one day” (on which all the daughters came to inquire about the welfare of their Father, the King) is Yom Kippur,

אחת דְּשָׁנָה referred to as “once a year,” “one” in the realm of *shanah*, time, for it is a day on which G-d’s essential oneness is manifest,

(וְגַם אַחַת דְּעוֹלָם וּדְנֶפֶשׁ), (and also “one” in the realms of *olam*, space, and *nefesh*, soul).

This is reflected in the service of the *Kohen Gadol* in the Holy of Holies, as explained above in sec. 3. Since G-d’s essential oneness is manifest on this day, the essential dimension of every Jew comes to the fore in heartfelt *teshuvah*, their “inquiry as to the welfare of their Father, the King.”¹²

וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ אַחַר כֵּן נַעֲבִיד כָּלן חַד יוֹם-טוֹב כו' From this is drawn forth G-d’s response, “Let us all make a festival of one day,”

שְׁקָאֵי עַל שְׂמֵחַת תּוֹרָה, which refers to Simchas Torah,

שְׁהוּא גַם כֵּן יוֹם אָחַד שְׁהוּא גַם כֵּן יוֹם-טוֹב, (חַד יוֹם-טוֹב), which is also represents the aspect of “one day” (“one festival”)

בְּחִינַת אַחַת. a day on which G-d’s essential oneness – *achas* – is manifest.

The Jews’ celebration of the Giving of the Second Tablets on Yom Kippur – the Torah as it is connected to *teshuvah* – occurs on Simchas Torah. Hence, all Jews, even those whose connection to the Torah is not evident throughout the year (see above, sec. 1), are inspired to celebrate with the Torah.

12. The wording of the *Midrash* gives us insight into the nature of *teshuvah*. Yom Kippur is described as the day on which the daughters come to inquire as to “the welfare of their father, the king.” The focus is not on “the daughters,” the Jewish people – that Yom Kippur is the day of judgment or the day on which the Jews turn to G-d in *teshuvah* – but rather on “the day” on which they come to inquire as to “the welfare of their Father, the King.” The focus is on *Him*, not on them.

SUMMARY

The unity of the Jewish people is brought about through *teshuvah*, for *teshuvah* reveals the core of the Jewish soul, which transcends the structures of this world. For this reason, *teshuvah* occurs "in one instant and in one moment."

On this basis, we can understand the difference between the Giving of the First Tablets on Shavuot and the Giving of the Second Tablets on Yom Kippur. The First Tablets reflect the Torah as it is drawn into the limits of the world. Hence, they were given after a 40-day period. The Second Tablets, by contrast, were given as a response to the *teshuvah* of the Jewish people. Hence, they were given "in one instant and in one moment."

When the essence of the soul is revealed through *teshuvah*, unity is forged among all the diverse categories that comprise the Jewish people. This in turn draws down a year of blessing and success in both material and spiritual matters.

Since Simchas Torah celebrates the giving of the Second Tablets on Yom Kippur, i.e., the Torah as it is connected to *teshuvah*, it therefore encompasses the entire Jewish people.

ה) והנה ההתעוררות דבחי' אחת שבנפש שלמעלה מהתחלקות צריך להמשיכה בהדרגות דנפש שבבחינת התחלקות [ובדוגמת מה שהתעוררות זו צריכה להיות קשורה בעשי' גשמית, וכמו בהעשי' דישיבה בסוכה, נטילת ד' מינים, ריקוד

— 5 —

The previous sections focused on the arousal of the essential core of the Jewish soul throughout the month of Tishrei, and on Yom Kippur and Simchas Torah in particular. Nevertheless,

והנה ההתעוררות **the arousal of the aspect of *achas*, the essence of the soul, which transcends division,**
 דבחינת אחת שבנפש
 שלמעלה מהתחלקות

צריך להמשיכה בהדרגות **must then be drawn into those levels of the soul that are structured according to the divisions prevailing within the Spiritual Cosmos.**

The Spiritual Cosmos is structured according to the pattern determined by the Ten *Sefiros*. Similarly, every soul has ten powers that reflect – and originate in – these Ten *Sefiros*.¹ Nevertheless, the soul possesses an essential G-dly core, which is unlimited and undefined and, as such, transcends these ten powers.² Not only must this essential core be aroused; its influence must be extended so that it permeates and redefines the soul's ten powers.

[To cite a parallel: The arousal of the essence of the soul **must be connected with a physical act** –
 [ובדוגמת מה שהתעוררות
 זו צריכה להיות קשורה
 בעשי' גשמית,

וכמו בהעשי' דישיבה **for example, the act of dwelling in the *sukkah*, taking the four species, or dancing with one's feet on Simchas Torah].**
 בסוכה, נטילת ד' מינים,
 ריקוד ברגלים].

As explained previously, Sukkos and Simchas Torah are manifestations of the dimension of *achas*, the essential core of the soul. However, the soul's essential power is drawn into and expressed by the actual performance of the *mitzvos* and customs observed on these festivals.

1. *Tanya*, ch. 3.

2. See *HaYom Yom*, entry 21 Sivan.

ברגלים]. דזהו מה שלאחרי שנאמר אתם נצבים גו' כולכם גו' שכל ישראל הם באופן ד"כולכם" כ"י מצד בחינת אחת שבהם, מונה אח"כ כל העשר סוגים בפרטיות, מראשיכם שבטיכם עד חוטב עצים ושואב מימין, היינו שהענין דכולכם (בחינת אחת) דישראל צריך להיות ניכר בהם גם כמו שהם בבחינת התחלקות. וכמו שהוא בנפש עד"ז הוא גם בשנה, שבחינת יום אחד דיום הכפורים ודשמחת תורה

דְּזֶהוּ מַה שְׁלֵאַחֲרֵי שְׁנֵאמַר
אֲתֵם נִצְבִּים גּו' כְּלֶכֶם גּו'
On this basis it can be understood why, after having
stated "You are all standing firm..." –

שְׁכָל יִשְׂרָאֵל הֵם
בְּאַפָּן דְּ"כְלֶכֶם"
highlighting the fact that the entire Jewish people
are united in a manner of כולכם, "all of you,"³

מִצַּד בְּחִינַת אַחַת שְׁבֵהֶם,
that stems from the essence of the soul, the dimen-
sion of *achas* that they all possess, a dimension that
transcends their individual identities –

מוֹנֵה אַחַר כֵּן כָּל הָעָשָׂר
סוּגִים בְּפִרְטוּיֹת,
the verse then enumerates all ten categories of Jews
individually,

מֵרָאשֵׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם
beginning with "the leaders of your tribes"

עַד חוֹטֵב עֵצִים
וְשׂוֹאֵב מִיַּמִּין,
and extending to and including "your wood-hew-
ers and your water-drawers,"

הַיְנוּ שֶׁהָעֲנִין דְּכְלֶכֶם
(בְּחִינַת אַחַת) דְּיִשְׂרָאֵל
i.e., the dimension of כולכם (the aspect of *achas*),
the essence of the Jewish soul,

צָרִיךְ לְהִיּוֹת נִכְר
בְּהֵם גַּם כְּמוֹ שֶׁהֵם
בְּבְחִינַת הַתְּחַלְקוּת.
must be readily apparent in them, in the different
types of Jews, even as they exist with their discrete
identities.

וְכִמוֹ שֶׁהוּא בְּנֶפֶשׁ עַל
דְּרָךְ זֶה הוּא גַם בְּשָׁנָה,
The process described above regarding the dimen-
sion of soul should also be mirrored in the
dimension of time:

שְׁבִחֵינָה יוֹם אֶחָד דְּיוֹם
הַכְּפָרִים וְדְשִׂמְחַת תּוֹרָה
The aspect of "one day," the essential dimension of
Yom Kippur and Simchas Torah,

3. See *Likkutei Torah, Devarim*, p. 44a.

פועלת און פירט אן מיט אלע ימי השנה (מתחיל מאסרו חג), שבכל פרטי עשיותיו (בכל מעשיך ובכל דרכיך), ניכר אז ער איז אָט ערשט געקומען מיום אחד דיום הכפורים ודשמחת תורה. וענין זה הוא במשך כל השנה כולה, דאף שכבר עברו כמה וכמה ימים שבועות וחדשים מיום הכפורים ושמחת תורה, אעפ"כ ההתעוררות דיום אחד אינה נחלשת כלל ובתקפה עומדת, מכיון שבאה מבחינה שלמעלה

פּוֹעֵלֶת און פּיִרְט אָן
מִיט אַלֶּע יְמֵי הַשָּׁנָה

should continue to **affect and steer** a Jew **through-**
out all the days of the year

(מִתְחִיל מְאָסְרוֹ חַג), (beginning with *Isru Chag*, the day following the
festival of Simchas Torah).

שְׁבָבֵל פְּרִטִי עֲשִׂוֹתָיו

Every detail of all one's actions

(בְּכָל מַעֲשֵׂיךָ וּבְכָל דְרָכֶיךָ), (which are to be performed in the spirit of “All your
deeds shall be for the sake of Heaven”⁴ and “Know
Him in all your ways”),⁵

נִכָּר אַז עָר אִיז אָט עָרְשֵׁט
גְּעֻקוּמֶען מִיּוֹם אֶחָד דְּיּוֹם
הַכְּפּוּרִים וּדְשִׁמְחַת תּוֹרָה.

should evince the fact that he has just now experi-
enced an arousal of the essence of the soul on the
“one day” of Yom Kippur and Simchas Torah.

וְעִנֵּין זֶה הוּא בְּמִשְׁךָ
כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה,

This should continue throughout the duration
of the entire year.

דְּאָף שְׁכָבֵר עָבְרוּ כְּמָה
וְכָמָה יָמִים שְׁבּוּעוֹת
וְחֻדְשִׁים מִיּוֹם הַכְּפּוּרִים
וְשִׁמְחַת תּוֹרָה,

Even though days, weeks, and months may have
already elapsed since Yom Kippur and Simchas
Torah,

אַף-עַל-פִּי-כֵן
הֵהֲתַעֲרָרוֹת דְּיּוֹם אֶחָד
אִינָה נִחְלָשֶׁת כְּלָל

nevertheless, the essential arousal of “one day” has
not at all slackened

וּבְתַקְפָּה עוֹמְדָת, and retains its original intensity. This is possible

4. Avos 2:12.

5. Mishlei 3:6.

מענין ההתחלקות והשינויים, בחינת אני הוי' לא שניתיכח. ועל ידי שהבחינה דיום אחד שלמעלה מהתחלקות נמשכת בכל ימי השנה שבבחינת התחלקות ושינויים, עי"ז נעשה עלוי גם בהבחינה דיום אחד, ע"ד מה שנת"ל בענין פרי עץ הדר

מכיון שפאָה מִבְּחִינָה because it originates in a dimension that transcends any concept of division and change, G-d's
שְׁלֹמֶעְלָה מֵעֲנִין Essence, about which it is said,⁶
הַהִתְחַלְקוֹת וְהַשִּׁנוּיִים,

בְּחִינַת אֲנִי הוֹיָה לֹא שָׁנִיתִי. "I, G-d, have not changed."

It was previously explained that the arousal of the essential core of the Jewish soul should infuse additional spiritual energy into the particular spiritual levels of every individual Jew. In this section the *maamar* explains a parallel concept in the realm of time. It now adds a further point:

וְעַל יְדֵי שֶׁהִבְחִינָה Eliciting the essential aspect of "one day," which
דְּיוֹם אֶחָד שְׁלֹמֶעְלָה transcends all divisions, draws it
מֵהִתְחַלְקוֹת נִמְשָׁכֶת

בְּכָל יְמֵי הַשָּׁנָה שֶׁבְּבְחִינַת into all the other days of the year, i.e., into those
הַתְּחַלְקוֹת וְשִׁנוּיִים, aspects of time that relate to division and change,

עַל יְדֵי זֶה נִעֲשֶׂה עֲלוּי גַם and through this, the essential dimension of "one
בְּהִבְחִינָה דְּיוֹם אֶחָד, day" is also elevated to a higher level.

When the diverse elements existing within the realm characterized by particular divisions and distinctions respond to and reflect the arousal generated by the essence of the soul, it has a reciprocal effect, eliciting a loftier dimension within the essence of the soul itself.⁷

עַל דֶּרֶךְ מָה שֶׁנִּתְבָּאֵר A parallel can be drawn between the above explanations regarding the reciprocal effect brought about by the arousal of the soul's essence and with those regarding the *esrog*:
לְעֵיל בְּעֲנִין פְּרֵי עֵץ הָדָר

6. Cf. *Malachi* 3:6.

7. See the *maamar* entitled *VeAtah Tetzaveh*, sections 11-12 (*Lessons in Sefer HaMaamarim*, Vol. 1, p. 402ff.), where this concept is explained.

אשר לא רק שהוא סובל כל שינויי האוירים אלא שהוא גדל מהם.

אֲשֶׁר לֹא רַק שֶׁהוּא סוֹבֵל **that not only does the *esrog* tolerate climactic**
 כָּל שִׁנּוּיֵי הָאוִירִים אֲלָא **fluctuations** from season to season, **but rather these**
 שֶׁהוּא גָדַל מֵהֶם. **fluctuations actually contribute to its flourishing.**

SUMMARY

The previous sections focused on the arousal of the essential core of the Jewish soul throughout the month of Tishrei, in particular on Yom Kippur and Simchas Torah. This section highlights the fact that the arousal of the level of the essence of the soul that transcends division must be drawn into those levels of the soul structured according to the divisions that prevail within the Spiritual Cosmos. The Torah alludes to such a process in the verse "You are all standing firm today, the heads of your tribes... your wood-hewers and your water-drawers." "You are all standing firm today" refers to the essential dimension shared by all Jews, which unifies the people into a collective. That dimension must be infused into all ten categories of Jews, from "the heads" up until and including "your water-drawers."

In a similar fashion, the essential influence of Yom Kippur and Simchas Torah must be drawn into and affect a person's conduct throughout the year. It should be readily apparent every day of the ensuing year that the essence of one's soul has been aroused on Yom Kippur and Simchas Torah. It is possible to accomplish this since the soul's essence originates in G-d's Essence, which transcends change.

Drawing down the essence of the soul into its particular levels has a reciprocal effect, elevating the essence of the soul above its natural level.

ו) ויהי רצון, שכל הנ"ל יתקיים בכל אחד ואחת בתוככי כלל ישראל, שתהי' שנה טובה ומבורכת בטוב הנראה והנגלה למטה מעשרה טפחים, בבני חיי ומזוני ובכולם רויחי, הן בבני חיי ומזוני כפשוטם והן בבני חיי ומזוני ברוחניות (שממה משתלשלים הענינים כפשוטם), אשר מתוך שמחה וטוב לבב תהי' מיד לאחרי שמחת תורה העבודה דויעקב הלך לדרכו¹ גם בהנוגע לעניני הרשות

— 6 —

ויהי רצון, שְׁכָל הַנְּזָכָר
לְעֵיל יִתְקַיֵּם בְּכָל אָחָד
וְאַחַת בְּתוֹכְכִי כָּלֵל יִשְׂרָאֵל,
May it be G-d's will that all the above be realized
for every individual man and woman among the
Jewish people –

שְׁתֵּהִיָּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְבֹרָכָה
בְּטוֹב הַנִּרְאָה וְהַנִּגְלָה
לְמִטָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים,
that they be blessed with a good and prosperous
year, replete with apparent and revealed good on
this material plane¹

בְּבָנֵי חַיֵּי וּמְזוּנֵי
וּבְכָלֵם רְוִיחֵי,
with regard to children, health, and sustenance
– and all this, in an abundant manner.

הֵן בְּבָנֵי חַיֵּי וּמְזוּנֵי
כְּפִשׁוּטָם
This refers both to children, health, and suste-
nance in the literal sense

וְהֵן בְּבָנֵי חַיֵּי וּמְזוּנֵי
בְּרוּחָנִיּוֹת
as well as to children, health, and sustenance in
the spiritual sense²

(שְׁמָהֶם מִשְׁתַּלְשְׁלִים)
הָעֲנִינִים כְּפִשׁוּטָם,
(from which derive these matters in a literal
sense).³

אֲשֶׁר מִתּוֹךְ שְׂמֵחָה וְטוֹב
לֵבָב תִּהְיֶה מִיַּד לְאַחֲרֵי
שְׂמֵחַת תּוֹרָה הָעֲבוּדָה
דְּוִיעָקֵב הֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ גַּם
בְּהַנּוּגֵעַ לְעֲנִינֵי הָרְשׁוֹת
May the Divine service of “And Yaakov proceed-
ed on his way,”⁴ encompassing even one's material
matters, begin immediately after Simchas Torah,
amidst joy and gladness of heart.

1. The literal meaning of the Hebrew expression *lemattah me'asarah tefachim* is “below ten handbreadths,” i.e., not “above the earth,” but rather manifest in one's material life.

2. See the end of *Chanoch LeNaar*; the *maamar* entitled *VeHavayah Pakad es Sarah* in *Or HaTorah (Bereishis, Vol. 4, p. 1510)*.

3. As reflected by the statements in *Tanya*, the beginning of ch. 3.

4. Cf. *Bereishis* 32:2.

[שענין ויעקב הלך לדרכו שאחרי יום הכפורים⁵ הוא ב"דרכו" בענין המצוות, שהרי בד' הימים שבין יום הכפורים לסוכות כל ישראל עסוקים במצוות⁶. משא"כ ענין ויעקב הלך לדרכו שלאחרי שמחת תורה הוא ב"דרכו" גם בעניני הרשות], שבכל יום ויום, הן בימי החול ועאכו"כ בשבת ויו"ט (כולל גם ראש השנה ויום הכפורים),

There are two statements of the Rebbeim concerning the beginning of the Divine service of "And Yaakov proceeded on his way" – that the influence of the essential Divine service carried out during Tishrei carry over into the ordinary days of the coming year: One states that this service begins after Yom Kippur⁵ and the other, that it begins after Simchas Torah.⁶ There is no contradiction between the two.

[שענין ויעקב הלך לדרכו] [The Divine service of "And Yaakov proceeded on his way" that begins after Yom Kippur⁵

הוא ב"דרכו" בענין המצוות, refers to "one's way" in spiritual endeavors, the *mitzvos*

שהרי בד' הימים שבין יום הכפורים לסוכות כל ישראל עסוקים במצוות. for during the four days between Yom Kippur and Sukkos, the entire Jewish people are engaged in preparations for the performance of the *mitzvos* of the upcoming festival.

מה שאין בן ענין ויעקב הלך לדרכו שלאחרי שמחת תורה הוא ב"דרכו" גם בעניני הרשות], In contrast, the Divine service of "And Yaakov proceeded on his way" that begins after Simchas Torah⁶ also refers to "one's way" in regard to those matters left to one's individual choice, conduct not mandated by Torah Law, i.e., one's day-to-day mundane activities.]

שבכל יום ויום, הן בימי החול ועל אחת כמה וכמה בשבת ויום-טוב] May we merit that on every day of the coming year – including the weekdays, and how much more so, on the *Shabbasos* and festivals

(כולל גם ראש השנה ויום הכפורים), (including Rosh HaShanah and Yom Kippur of the following year)

5. The series of *maamarim* entitled *VeKachah*, 5636, sec. 96.

6. *Sichos Acharon shel Pesach*, 5695 (published in *Sefer HaMaamarim* 5711, p. 240).

זיינען דורכגענומען כל עניניו, הן ענינים הכללים הן ענינים הפרטים, בנקודה העיקרית והפנימית דפנימיות ועצמות הנשמה, שהיא קשורה בפנימיות ועצמות א"ס ב"ה.

וַיִּינָעַן דּוֹרְכָגֵנוּמְעָן כָּל
עֲנִינָיו, הֵן עֲנִינִים הַכִּלְלִים
הֵן עֲנִינִים הַפְּרָטִים,

**all of one's matters – both his personal matters
and those of a general nature – be permeated**

בְּנִקְדָּה הָעֵקָרִית וְהַפְּנִימִית
דְּפְנִימִיּוֹת וְעֲצֻמוֹת הַנְּשָׁמָה,

**with the fundamental and inner core, that of the
innermost dimension and essence of the soul,**

שֶׁהִיא קְשׁוּרָה בְּפְנִימִיּוֹת
וְעֲצֻמוֹת אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

**which is intrinsically bound up with the inner
dimension and essence of the *Ein Sof*.**

SUMMARY

Sec. 5 explained that the essential core of the Yom Kippur and Simchas Torah experience should be drawn down into the particular levels of Divine service a Jew performs throughout the balance of the year. This section continues that theme, asking for G-d's blessings that he be able to carry out the Divine service of "And Yaakov proceeded on his way," drawing down the essential dimension of the soul, which had been aroused during the month of Tishrei, into all aspects of his everyday life throughout the coming year.

ז) ומכיון שזה בא משמחת תורה, שמחה פורצת כל הגדרים, למעלה ממדידה והגבלה¹, הרי זה פורץ ומבטל כל הגדרים וההגבלות דגלות הפנימי, וכן הגדרים וההגבלות דגלות כפשוטו, וזוכים שבקרוב ממש יהי' ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, יבוא ויוליכנו קוממיות לארצנו במהרה בימינו ממש, ויבנה² בית המקדש במקומו ויקבץ נדחי

— 7 —

ומכיון שזה בא משמחת תורה, Since we are coming directly from Simchas Torah

משמחה פורצת כל and joy transcends all limitations and boundar-
הגדרים, למעלה ies, breaking through all restraints,¹
ממדידה והגבלה,

הרי זה פורץ ומבטל the rejoicing of that day empowers us to break
כל הגדרים וההגבלות through and nullify all the restraints and limita-
דגלות הפנימי, tions associated with our state of inner exile

וכן הגדרים וההגבלות as well as all the restraints and limitations asso-
דגלות כפשוטו, ciated with exile in its literal sense.

וזוכים שבקרוב ממש And as a result, we will merit in the very near
יהיה ותחזינה עינינו future the fulfillment of the prayer "May our eyes
בשוכך לציון ברחמים, behold Your return to Zion in mercy,"²

בגאולה האמיתית והשלימה with the advent of the True and Ultimate
על ידי משיח צדקנו, Redemption, led by our righteous *Mashiach*.

יבוא ויוליכנו קוממיות May he come and lead us upright to our land
לארצנו במהרה speedily in our days,
בימינו ממש,

ויבנה בית המקדש במקומו build the *Beis HaMikdash* in its place, and gather
ויקבץ נדחי ישראל וכו' in the dispersed of Israel.³

1. See the *maamar* entitled *Samach Tisamach*, 5657, p. 49ff.

2. The *Shemoneh Esreh* prayers.

3. *Rambam, Hilchos Melachim*, the end of ch. 11.

ישראל (ועד אשר) אזלו אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' ולעבדו⁴ שכם אחד, והיתה⁵ לה' המלוכה.

אז אהפוך אל (ועד אשר) May the Redemption then proceed (until)⁴ **"I will transform the nations to a pure tongue... and⁵ they will serve Him with a single purpose."**
 עמים שפה ברורה וגו' ולעבדו שכם אחד, they will serve Him with a single purpose."
 והיתה לה' המלוכה. and "Sovereignty will be G-d's."⁶

SUMMARY

The *maamar* concludes with a prayer that the joy of Simchas Torah break through all boundaries, including the boundaries of exile, bringing about the Ultimate Redemption.

4. *Tzephaniah* 3:9.

5. In *Tzephaniah*, *loc. cit.*, the Hebrew word *le'avdo* is written without a conjunctive *vav* translated as "and." *Rambam*, however, cites the word with a *vav*. See the footnote in the letter of 13 Tishrei, 5736 (published in *Likkutei Sichos*, Vol. 14, p. 414).

6. *Ovadiah* 1:21.

(* יצא לאור בקונטרס מוצאי שמחת תורה – ה'תשל"ח, עש"ק בראשית ה'תשל"ח.

- (א) ד"ה ביום השמע"צ תרפ"ט. ד"ה עץ חיים תרצ"ט. ד"ה להבין ענין שמח"ת תש"ה ותש"ו.
 (ב) שאז אין שייך ללמוד אותה. ובפרט ע"פ מרז"ל (גיטין ס, ב) דדברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן בע"פ.
 (ג) ואתחנן ד, ו.
 (ד) ה' ת"ת לאדה"ז פ"ב סי"ב-יג. וש"נ.
 (ה) אוה"ת שמע"צ ע' א'תשעט ואילך. ד"ה ביוהשמע"צ תרפ"ט ותש"ו.
 (ו) ד"ה ביוהשמע"צ שם.
 (ז) שהש"ר פ"ז, ב (ב.ב).
 (ח) לקו"ת שה"ש ו, ג. כב, ב. אוה"ת שה"ש ע' פט ואילך.
 (ט) סד"ה ביוהשמע"צ תרפ"ט, סד"ה להבין ענין שמח"ת תש"ו.
 (י) תשל"ח (תורת מנחם – ספר המאמרים ח"א ע' קלד ואילך).
 (יא) משנה ר"ה כו, ב.
 (יב) ה' תשובה פ"ג, ה"ד.
 (יג) אחרי טז, לד.
 (יד) דברי הימים-א כג, יג.
 (טו) סוכה כז, ב.
 (טז) סדור רסה, סע"א ואילך. המשך תרס"ו ס"ע לב. ובכ"מ.
 (יז) אמור כג, מ.
 (יח) סוכה לה, א.
 (יט) סוכה לא, א. שו"ע אדה"ז סתרמ"ה ס"ב. ואף ששם הוא בנוגע להדר כפשוטו – הרי ע"פ הביאור שגדל מהם מובן שגם הדר כפשוטו גדל מהם.
 (כ) ויק"ר פ"ל, יב.
 (כא) זח"א קכט, סע"א.
 (כב) ראה ר"ך סוף מס' פסחים שענין ז' השבועות שמיציאת מצרים עד מתן תורה הוא מקור ענין שבעה שבועות תספר לך. וראה זח"ג (צז, ב) שביציאת מצרים הייתה צ"ל ההכנה והעבודה דו' שבועות קודם לקבלת התורה.
 (כג) פרש"י תשא לג, יא.
 (כד) ראה לקו"ת שבת שובה סה, א.
 (כה) לשון הכתוב – מלכים-א כב, מח.
 (כו) אוה"ת נצבים ע' א"רא.
 (כז) ראה לקו"ת ר"פ נצבים.
 (כח) לשון הכתוב – מלאכי ג, ו.
 (כט) להעיר מחנוך לנער בסופו. אוה"ת להצ"צ ד"ה והוי' פקד (בראשית כרך ד ע' 1510 ואילך).
 (ל) ע"ד המבואר בתניא רפ"ג.
 (לא) לשון הכתוב ויצא לב, ב. וראה שיחת אחרון של פסח תרצ"ה (נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 240).
 (לב) וככה תרל"ז רפצ"ו.
 (לג) ויק"ר פ"ל, ז.
 (לד) ראה ד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' 49 ואילך.
 (לה) רמב"ם ה' מלכים ספי"א.
 (לו) צפני"ג, ט.
 (לז) בצפני"ג שם: לעבדו (בלא וא"ו). אבל ברמב"ם שם (ועוד): ולעבדו (בוא"ו). וראה הערה במכתב י"ג תשרי תשל"ו (לקו"ש חיד"ע ע' 414).
 (לח) עובדי' א, כא.